

[Jes Lunde]

Nogle af Folketingets partier vil købe sig syndsforladelse ved at råbe: Jamen vi kan jo ikke andet, vi har ingen muligheder, vi har prøvet alt! Men det passer jo ikke. Det eneste man kan erklære for håbløst, det eneste man må opgive, det er tanken om, at alle arbejdsløse kan få beskæftigelse i den private sektor. Produktionen i den private sektor er blevet fordoblet i de sidste 30 år, men antallet af ansatte er faldet med 200.000. Det er den teknologiske udviklings vilkår, og der er ingen udsigter til, at den vil begynde at gå langsommere; tværtimod.

SF anser det for vigtigt at give det private erhvervsliv gode arbejdsbetingelser, og vi er f.eks. det parti, der har ofret den største opmærksomhed på at udforme en god iværksætterpolitik, så vi kan få flere nystartede virksomheder. Vi er tilsvarende meget optaget af at øge samspillet mellem den offentlige og den private sektor og af at udnytte mulighederne for en national styrkeposition på områder, der er forenelige med økologisk bæredygtighed. Men vi tror ikke på, at vejen ud af beskæftigelseskrisen alene kan ligge i den private sektor; det modsiger vores historiske erfaringer, og det er på tide, at den erkendelse trænger ind i den politiske debat.

Den offentlige sektor kan heller ikke alene løse problemet, men på den anden side er det tydeligt, at en række uløste arbejdsopgaver ligger og venter på os. Miljøområdet har store regninger til os for fortidens synder. F.eks. er indsatsen for oprensning af kemikalieforurenede grunde katastrofalt ringe; det truer med at resultere i en forurening af grundvandet, hvis ikke vi får taget fat, og det er for os uforståeligt, at dette eksempel på fremrykningen af en offentlig investering ikke er med i finanslovsforliget.

Der er lange ventelister på børnepasning, mange ældre får en helt utilstrækkelig hjemmehjælp, der er lange ventetider på operationer, osv. Tilsvarende er rationaliseringerne og tempoopskrunchingerne mange steder gået over gevind. Jeg kunne nævne som eksempel Klit-skovvæsenet, hvor man fyrer SiD'ere i stakkevis, som så senere vender tilbage til det samme arbejde som langtidsledige. Eller jeg kunne nævne køkkenpersonalet i Fynsgadecentret i Aalborg, der laver mad til mange af kommunens ældre. De skrev for nylig et brev til alle

Folketingets medlemmer, hvori de spurgte: Hvorfor skal vi løbe så hurtigt, at tilværelsen bliver uudholdelig, samtidig med at over 300.000 går arbejdsløse?

Det kræver ikke en eksplosion i antallet af offentligt ansatte at løse opgaverne ordentligt og forsvarligt, men det er uholdbart, at regeringen lægger så stramme rammer, at den klemmer livet ud af mennesker, fordi den hellere vil udbetale dagpenge end arbejds løn. Påstanden er, at de ledige skal være klar, når den private sektor får brug for dem, men det er efterhånden svært at finde nogle, der tror på den historie.

SF er klar over, at vi selv efter en tilfredsstillende løsning af de åbenlyse opgaver, jeg har nævnt, står tilbage med et betydeligt overskud af arbejdskraft. Det vælger mange at se som et dystert problem, og det er det sandelig også, hvis Folketinget ikke vil gøre noget ved det. Men sandheden er jo, at dette overskud af arbejdskraft rummer en uforudset rigdom i samfundet. Vi er så vant til, at vi skal arbejde hårdt for at få brød i skabet og smør på brødet, det har menneskeheden skullet til alle tider; men nu er vi i en anden situation. Vi har både en høj materiel levestandard og overskud af arbejdskraft, og det kalder på en mental omstilling, som Folketinget er nødt til at give gode rammer. Det er jo op til os selv, om vi vil lade behovet for, at alle skal arbejde, ride os som en mare, eller om vi vil få øje på de kvaliteter, der ligger gemt lige for næsen af os.

For SF at se er det oplagt, at vi hurtigst muligt skal tage fat på at bruge timeoverskuddet til at give en større frihed til dem, der har behov for det og lyst til det, og til at investere mere i uddannelse, så vi kan øge arbejdskraftens muligheder for at passe til fremtidens arbejdspladser.

De stigende teknologiske krav og de ændrede arbejdsprocesser gør, at ufaglærte har dårlige chancer på arbejdsmarkedet allerede i dag. Mange SiD-afdelinger har 30-40 pct. ledige, og det bliver endnu værre i fremtiden. Samtidig gør de svingende konjunkturer og de hyppige omstillinger i produktionen, at det er svært at forudsige, hvilken arbejdskraft vi får brug for, og hvor der pludselig kan opstå flaskehalse. Svaret på begge problemer er at udvide uddannelseskapaciteten markant.